

Stenografisch verslag van een openbaar verhoor in het kader van de parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties op 11 juni 2014 in de Enquêtezaal van het Logement te Den Haag.

Gehoord wordt: de heer Jeroen Lugte

Aanvang: 15.30 uur

Voorzitter: Van Vliet

Griffier: Esmeijer

Verder zijn aanwezig de commissieleden Bashir, Groot, Hachchi, Mulder en Oskam.

De **voorzitter**: Mijnheer Lugte, welkom namens de parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties. Onze commissie doet onderzoek naar de opzet en de werking van het hele stelsel van woningcorporaties, inclusief incidenten die daar plaatsvonden. Wij onderzoeken wat er is gebeurd, hoe dat is gebeurd en wie daarvoor verantwoordelijk zijn. Vandaag beginnen wij met de casus-Vestia. In dat kader, mijnheer Lugte, wordt u gehoord als getuige. Dit verhoor vindt plaats onder ede. U hebt ervoor gekozen om de eed af te leggen dat u de gehele waarheid en niets dan de waarheid zult zeggen. Ik verzoek u te gaan staan. Wilt u mij alstublieft nadoen en de twee voorste vingers van uw rechterhand opsteken? Zegt u mij na: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer **Lugte**: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **voorzitter**: Dan staat u nu onder ede. Neemt u plaats, mijnheer Lugte.

De heer **Lugte**: Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik verzoek u vriendelijk de microfoon aan te laten staan. U laat zich bijstaan in de zaal door de heer Van der Velden. Dat is uiteraard uw goed recht. Ik wijs u erop dat uzelf antwoord dient te geven op de vragen van de commissie.

Wij gaan beginnen met het openbaar verhoor, mijnheer Lugte. Het woord is aan de heer Bashir.

De heer **Bashir**: Mijnheer Lugte, eind januari 2012 wordt voor de buitenwereld bekend dat Vestia in grote financiële problemen is gekomen als gevolg van het gebruik van derivaten, ingewikkelde financiële producten. De acute problemen werden daarna afgekocht middels een overeenkomst met de derivatenbanken. Daarmee was een bedrag gemoeid van bijna 2 miljard euro. Daarmee is dus 2 miljard euro verloren gegaan voor de volkshuisvesting. Die is dus niet meer beschikbaar voor de huurders.

De commissie onderzoekt hoe dat heeft kunnen gebeuren. U maakte van 1992 tot eind 2010, in totaal zestien jaar, deel uit van de raad van commissarissen van Vestia. Dat is de interne toezichthouder die toezicht moest houden op de directeur-bestuurder, de heer Staal. U was al die jaren secretaris, met uitzondering van twee jaar. Toen was u voorzitter van de raad van commissarissen.

Wij willen ook kijken naar de onafhankelijke rol van de raad van commissarissen, want als je een raad van commissarissen hebt, dan moet die ook volwaardig tegenkracht kunnen bieden aan de directeur-bestuurder. Daarom moet de raad van commissarissen ook onafhankelijk zijn. De commissie wil nagaan in hoeverre bij Vestia de raad van commissarissen onafhankelijk kon opereren in de richting van de bestuurder. Daarom wil ik van u graag weten of het klopt dat u in 1992 door de heer Staal zelf bent gevraagd om lid te worden van de raad van commissarissen.

De heer **Lugte**: Mag ik eerst nog een voorafgaande opmerking maken? U hebt gezegd dat ik één periode lid ben geweest van de raad van commissarissen. Dat is niet juist. Ik ben van 1992 tot en met 2000 lid geweest en van 2002 tot en met 2010. Dat zijn twee afzonderlijke periodes.

De heer **Bashir**: Ja, daarom zei ik ook: in totaal zestien jaar met een onderbreking van twee jaar. Bent u de eerste keer gevraagd door de heer Staal om lid te worden van de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Klopt het ook dat u bij de tweede keer gevraagd bent door de heer Staal om lid te worden van de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: De heer Staal heeft gevraagd of ik daar interesse in had. Ik ben vervolgens op gesprek geweest bij de ondernemingsraad, omdat ik namens de ondernemingsraad voor de tweede keer lid ben geworden van de raad van commissarissen.

De heer **Bashir**: Wat was toen u de eerste keer lid werd van de raad van commissarissen, de reden dat u werd gevraagd? Wat is uw achtergrond?

De heer **Lugte**: Mijn achtergrond is dat ik toen bij de rijksbelastingdienst werkte als inspecteur, als ontvanger. Dat is een stuk expertise dat ik meebracht. De reden dat ik daarvoor ben gevraagd door de heer Staal zal zijn omdat hij van mening was dat ik waarde kon toevoegen aan wat toen nog het Woningbedrijf Den Haag was.

De heer **Bashir**: U bent een heel lange tijd lid geweest van de raad van commissarissen.

De heer **Lugte**: Ik ben twee periodes lid geweest van de raad van commissarissen.

De heer **Bashir**: Ja, ja. Droeg de heer Staal vaker namen voor van mensen die lid konden worden van de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Waar kent u de heer Staal eigenlijk van?

De heer **Lugte**: Wij hebben samen gestudeerd.

De heer **Bashir**: U hebt samen gestudeerd. Had u ook een vriendschappelijke relatie aan die studie overgehouden?

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Kunt u voor de commissie de leden van de raad van commissarissen opnoemen die uit het privénetwerk van de heer Staal kwamen?

De heer **Lugte**: Ik ken de andere leden van de raad van commissarissen niet. Dus of zij in het privénetwerk van de heer Staal zitten, kan ik ook niet vertellen. Dat zult u aan hen zelf moeten vragen.

De heer **Bashir**: Maar als ik bijvoorbeeld een aantal namen zou langsgaan, zou u dan kunnen bevestigen of zij wel uit het privénetwerk van de heer Staal kwamen? Ik noem bijvoorbeeld de heer Kolthek.

De heer **Lugte**: Nee, dat kan ik niet, want ik ken die mensen niet. Dus ik weet ook niet of ze tot het netwerk behoren van de heer Staal. Als ik ze niet ken, is het moeilijk om dat aan te brengen.

De heer **Bashir**: Maar u hebt in totaal zestien jaar in de raad van commissarissen gezeten.

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: U zegt: ik ken die mensen niet. Bijvoorbeeld de heer Noordanus of Dijkhuizen?

De heer **Lugte**: Die kende ik van naam en uit de krant, maar verder kende ik ze niet.

De heer **Bashir**: En uit de raad van commissarissen.

De heer **Lugte**: En daarna in de raad van commissarissen, ja.

De heer **Bashir**: Klopt het dat de heer Staal bij alle vergaderingen van de raad van commissarissen aanwezig was?

De heer **Lugte**: Nagenoeg alle, ja.

De heer **Bashir**: Vergaderde de raad van commissarissen ook weleens zonder de heer Staal?

De heer **Lugte**: Dat kwam voor, niet vaak overigens, maar het kwam voor.

De heer **Bashir**: Dan was het een uitzondering waarbij de heer Staal andere verplichtingen had?

De heer **Lugte**: Nee, hij was dan niet afwezig in verband met andere verplichtingen maar omdat het dan ging over zijn positie of het functioneren van de raad van commissarissen zelf. Dan was hij niet aanwezig.

De heer **Bashir**: De heer Staal was al die tijd dat hij directeur-bestuurder was van Vestia, de enige bestuurder. Is er eigenlijk binnen de raad van commissarissen ook gesproken over het aanstellen van een tweede bestuurder?

De heer **Lugte**: Er is gedurende een zekere periode ook een tweede bestuurder geweest. Dat is in 1999 geweest na de fusie met ... laat ik maar eventjes zeggen: Den Haag en Rotterdam. Toen is er kortstondig een tweede bestuurder geweest.

De heer **Bashir**: Ja, dat was een korte tijd.

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Daarna is er toch nog over gesproken om een tweede bestuurder in te stellen naast de heer Staal.

De heer **Lugte**: Daar is het wel een paar keer over gegaan, maar meer in de zijkant van een vergadering dan in de vergaderingen zelf.

De heer **Bashir**: Wat is de reden dat daarover gesproken is?

De heer **Lugte**: Vestia groeide en werd groter. Een van de punten van aandacht was de vraag wat er gebeurt als de ene bestuurder die er is, onwel wordt of als er een ongeluk gebeurt of ... Hoe gaat het dan verder?

De heer **Bashir**: Wat was de reactie van de heer Staal?

De heer **Lugte**: Die had er een voorkeur voor om enig bestuurder te zijn.

De heer **Bashir**: Waarom?

De heer **Lugte**: Het is niet helemaal onbekend dat de heer Staal wist wat hij wilde en dat graag ook zo uitvoerde. Als je enig bestuurder bent, dan heb je daarin grotere flexibiliteit dan als je meerdere bestuurders hebt.

De heer **Bashir**: Dus de raad van commissarissen heeft er weleens over gesproken om een tweede bestuurder aan te stellen. Vervolgens ...

De heer **Lugte**: Volgens mij is dat geen apart agendapunt geweest, maar in de zijkant is het er zeker over gegaan.

De heer **Bashir**: Ja. En toen heeft de heer Staal daar eh...

De heer **Lugte**: Wij hadden het daar met elkaar over, ook over de grootte van Vestia: wordt het niet allemaal te groot?

De heer **Bashir**: Hij heeft uiteindelijk zijn zin gekregen, want de raad van commissarissen is daar niet meer op teruggekomen?

De heer **Lugte**: Die formulering laat ik verder bij u.

De heer **Bashir**: Hoe zou u het dan formuleren?

De heer **Lugte**: Wij hebben ervoor gekozen om met één bestuurder door te gaan.

De heer **Bashir**: Omdat de heer Staal ...?

De heer **Lugte**: Hij deed het erg goed. Je wint aan flexibiliteit. Je wint aan slagkracht. Dat waren de argumenten.

De heer **Bashir**: Uit de antwoorden die u nu geeft maar ook uit onderzoek van onze commissie ontstaat de indruk dat de heer Staal feitelijk de raad van commissarissen van Vestia dicteerde en niet dat de raad van commissarissen de heer Staal controleerde. Is dat een correct beeld?

De heer **Lugte**: De heer Staal was de bestuurder van Vestia. Hij stond voor Vestia en hij wist wat hij daarmee wilde. Ik heb verder niet de beleving gehad dat hij vertelde wat wij moesten denken en wat wij moesten doen.

De heer **Bashir**: U zei net dat de heer Staal niet wilde dat er een tweede bestuurder naast hem aangesteld werd, en dat de raad van commissarissen dat vervolgens zo heeft geaccepteerd, dan kan ik toch niet anders concluderen dan dat hij zijn zin heeft gekregen?

De heer **Lugte**: Nogmaals, het is geen apart agendapunt geweest op de vergaderingen. In de zijlijn hebben wij daarover gesproken, in wisselende

samenstellingen, denk ik. En wij zijn tot deze conclusie gekomen. Veel meer kan ik er niet over zeggen.

De heer **Bashir**: Mijnheer Lugte, U bent met een onderbreking van twee jaar in totaal zestien jaar lid geweest van de raad van commissarissen van Vestia. Vindt u dat u dan nog voldoende kritisch kunt opereren en niet te veel verweven raakt met de organisatie?

De heer **Lugte**: Ik heb al eerder aangegeven dat ik in twee periodes lid ben geweest van de raad van commissarissen. De eerste periode was van 1992 tot 2000, daarna van 2002 tot en met 2010. Vestia in de eerste periode was een ander bedrijf dan Vestia in de tweede periode. Ik heb niet het idee dat ik een negatieve verwevenheid met Vestia heb gehad. Ik heb dat niet zo ervaren.

De heer **Bashir**: Ook niet omdat u een vriendschappelijke relatie had met de heer Staal? Kunt u de heer Staal dan wel kritisch genoeg controleren?

De heer **Lugte**: Ik heb dat nooit als hinderpunt ervaren. Als commissaris van Vestia namens de ondernemingsraad hadden de belangen van Vestia gewoon prioriteit.

De heer **Bashir**: Kunt u voor ons voorbeelden noemen waaruit blijkt dat u kritisch was?

De heer **Lugte**: Als je kijkt naar de arbeidsovereenkomst met Staal, dan staat daarin dat zijn autovergoeding is beperkt. In 2002 ging het over het salaris van Staal. Dat is niet verhoogd. Eventuele belastingaanslagen zouden op hem verhaald worden. Allemaal in het belang van Vestia.

De heer **Bashir**: Over het salaris van de heer Staal komen wij zo meteen bij u terug.

De heer **Lugte**: Uitstekend.

De heer **Bashir**: Daarover hebben wij ook een aantal vragen aan u.

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Maar kunt u ook andere voorbeelden noemen waarbij u kritisch was?

De heer **Lugte**: Jazeker. Wij hebben op een gegeven moment ... U moet zich voorstellen dat er werd geïnvesteerd in woningen, maar er werd ook geïnvesteerd in buitenruimtes. Dat zijn zogenaamde onrendabele investeringen. Een aantal van die investeringen hebben wij tegengehouden omdat wij die te hoog vonden. Naar aanleiding daarvan is er ook een bepaald format afgesproken waarbinnen dat soort zaken zich moeten voordoen.

De heer **Bashir**: U zei: ik ben met een onderbreking zestien jaar lid geweest van de raad van commissarissen; ik kende de heer Staal persoonlijk uit mijn studietijd, maar toch vind ik niet dat ik dan niet kritisch en onafhankelijk kan opereren. Wanneer vindt u dan wel dat je verweven raakt met een organisatie? Wanneer zou dat wel het geval zijn?

De heer **Lugte**: Daar heb ik zo geen antwoord op. Ik weet niet waar u met deze vraag naartoe wilt. Misschien moet u dat nog even verduidelijken.

De heer **Bashir**: Ik zie dat u een heel lange tijd lid bent geweest van de raad van commissarissen van Vestia. In dezelfde tijd was de heer Staal bestuurder van Vestia. U kende elkaar van uw studietijd. Daarnaast had u een vriendschappelijke relatie. Dan vraag ik mij af of u wel op een voldoende kritische manier toezicht kunt houden, zoals een lid van de raad van commissarissen ook hoort te doen.

De heer **Lugte**: Ja, ik heb u eerder aangegeven dat ik dat naar mijn mening heb gedaan. Ja, dat kan.

De heer **Bashir**: Ik kijk even naar de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Bashir.

Mijnheer Lugte, u antwoordde net op een vraag van collega Bashir over commissarissen die al dan niet uit het privénetwerk kwamen van de heer Staal. U wist dat niet. Volgens u kunnen wij dat beter aan de anderen vragen. Maar u hebt bij een andere vraag van collega Bashir wel bevestigd dat de heer Staal vaker zelf namen voordroeg van mensen die kandidaat waren om toe te treden tot de raad van commissarissen. Dat is correct, hè?

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Wat is volgens u de reden dat Staal zelf met namen kwam? Wat waren dat dan voor mensen?

De heer **Lugte**: Ik denk dat dat mensen uit zijn netwerk waren en dat die een bepaalde deskundigheid, ervaring of netwerk met zich meebrachten die van waarde konden zijn voor Vestia.

De **voorzitter**: Ja, zij kwamen dus uit zijn netwerk, zegt u. Dus of dat nu zijn privénetwerk is of zijn algemene netwerk; het zij zo. Als een woningcorporatie in een stichting zit, dan is er geen aandeelhouderslaag. Dat betekent dat je bestuursmodel binnen de stichting beperkt is tot bestuur en toezicht. Toezicht is de raad van commissarissen. Dus er ligt nogal een grote druk op de schouders van de raad van commissarissen om de zaken goed in de gaten te houden. Als de directeur-bestuurder, in dit geval de heer Staal, geregeld zelf met kandidaten op de proppen komt die lid zouden kunnen worden van de raad van commissarissen, als die raad van commissarissen dan gaat oordelen over het functioneren van de bestuurder, als die zijn salaris en pensioen gaat vaststellen, als diezelfde directeur-bestuurder mensen uitzoekt of aandraagt die over hem gaan oordelen en op hem gaan toezien, is zo'n model dan gezond?

De heer **Lugte**: Ik heb het nooit als belemmerend ervaren. Dat is het enige wat ik daarop kan zeggen. Ik heb dat ook in de raad van commissarissen niet als zodanig ervaren.

De **voorzitter**: Die was dus onafhankelijk en kritisch genoeg, ook met salarisvaststelling en dergelijke?

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Even nog naar de kwestie van de positie van de directeur-bestuurder. Vestia groeide uit tot een concern met 90.000 woningen, verhuurde eenheden, en een omzet van vele honderden miljoenen euro's per jaar. Wij hebben een lang zittende enig bestuurder, de heer Staal. Als je zo'n concern ziet en je daar commissaris bent, ligt het dan niet voor de hand dat je zoekt naar meer tegenwicht en dus uiteindelijk echt wel met die tweede bestuurder komt, alleen al gezien de omvang van Vestia en de financiële belangen van de huurders?

De heer **Lugte**: Ik denk dat er voorbeelden te vinden zijn in het bedrijfsleven waarin dit soort organisaties ook jarenlang goed draaien. Dat is de eerste opmerking. Misschien kunt u de vraag nog even herhalen?

De **voorzitter**: Vestia is een heel groot concern. De heer Staal zat er langjarig als enig bestuurder.

De heer **Lugte**: Oh, het ging om die tweede bestuurder, hè. Ja.

De **voorzitter**: Kom je bij zo'n groot concern waarin langjarig één bestuurder zit, niet automatisch uit bij een tweede bestuurder erbij, omdat je als commissaris denkt: tegenwicht; wij halen die tweede of derde man of vrouw erbij?

De heer **Lugte**: Ja. Er was ook al een directeur beleid en een directeur financiën. Gedrieën vormden zij de directie. Ik weet niet of de

machtsverhoudingen anders waren geweest als deze twee als bestuurder waren aangesteld.

De **voorzitter**: Want?

De heer **Lugte**: Je ziet heel vaak dat er één kapitein is op een schip. Of de anderen de naam bestuurder hebben of directeur, maakt volgens mij niet zo gek veel uit in de feitelijke verhoudingen.

De **voorzitter**: Maar dat is precies het punt, mijnheer Lugte. Eén kapitein op het schip is prima, want het schip moet koers houden, maar als die kapitein altijd de enige is, ook nog aan het roer staat, ook nog de bootsman de orders geeft en ook nog het schip laat schoonmaken, dan zou het schip weleens naar de ijsberg kunnen gaan.

De heer **Lugte**: Het bedrijfsmodel van Vestia was dat er een aantal deelbedrijven was. Die deelbedrijven hadden een grote eigen verantwoordelijkheid. Het mooie aan Vestia was ook dat de deelbedrijven waren gevestigd in het gebied waarin ze opereerden en dat ze ervoor moesten zorgen dat daar de goede zaken voor de huurders gebeurden. Dat kon in één deelbedrijf iets anders zijn dan in een ander deelbedrijf. Daar hield Staal zich niet nadrukkelijk mee bezig. Dus de vraag of hij ook de matroos was en aan het roer stond, vind ik wat overtrokken; dat beeld. Vestia bestond uit meer dan alleen de heer Staal.

De **voorzitter**: Akkoord. Mijnheer Bashir.

De heer **Bashir**: Mijnheer Lugte, onze commissie onderzoekt of de raad van commissarissen van Vestia altijd volledig en juist geïnformeerd is. Daarom willen wij van u weten of enkele belangrijke brieven uit de Vestia-casus besproken zijn in de raad van commissarissen en of die door de heer Staal aan u zijn doorgestuurd. Dan wil ik het met name met u hebben over een brief van ING. In 2009 voert huisbankier ING gesprekken met Vestia. Met Vestia bedoel ik de heren Staal, Wevers en De Vries. Deze bank maakte zich

namelijk zorgen over het financiële beheer en de omvang van de derivatenportefeuille. Dit resulteert uiteindelijk in een brief van 2 juli 2009 van ING aan Vestia waarin ING aangeeft de kredietrelatie met Vestia op te zeggen. Zijn deze brief, die gericht was aan de heer Staal, en de briefwisseling die daarop volgde, doorgestuurd aan de raad van commissarissen en heeft de raad van commissarissen deze brieven besproken in de vergaderingen?

De heer **Lugte**: Die brieven ken ik niet, althans niet in 2010. Ik heb er later van gehoord. Een van die brieven heb ik ook gezien. "Later" is in 2012.

De heer **Bashir**: Dus een belangrijke brief van een huisbankier die zegt de kredietrelatie op te zeggen, hebt u nooit gezien?

De heer **Lugte**: Dat is juist.

De heer **Bashir**: Ook al was u lange tijd secretaris van de raad van commissarissen van Vestia?

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Dan hoef ik het ook niet met u te hebben over soortgelijke brieven van andere banken, bijvoorbeeld ABN AMRO -- een brief uit 2009 -- en Rabobank -- een brief uit 2010 -- die Vestia om aanvullende extra informatie vragen. Die hebt u immers waarschijnlijk ook niet gezien. Klopt dat?

De heer **Lugte**: Dat klopt.

De heer **Bashir**: Vindt u eigenlijk dat dit soort brieven besproken moet worden in de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: Absoluut. Ja.

De heer **Bashir**: Wat vindt u ervan dat dit niet gebeurd is?

De heer **Lugte**: Kijk, je voelt je enigszins ... Van de Rabobank had ik nog niet gehoord, maar van ING en ABN AMRO wel, in 2012, 2013 denk ik. Ehm ... Laat ik het zo formuleren: je voelt je wat belazerd. Ja.

De heer **Bashir**: Belazerd door de heer Staal?

De heer **Lugte**: Ik weet niet of de heer Staal deze brief heeft gezien. Dat weet ik dus niet, maar het feit dat de raad van commissarissen die brieven niet heeft gekregen, is pertinent onjuist; niet goed. Want het was wel belangrijke informatie.

De heer **Bashir**: De heer Staal heeft op die brieven gereageerd.

De heer **Lugte**: Oké.

De heer **Bashir**: Dus wij concluderen dat hij ze gezien heeft. Dus hij heeft die brieven niet naar u doorgestuurd.

De heer **Lugte**: Ik ken de briefwisseling die daarna komt dus ook niet, hè.

De heer **Bashir**: Nee, nee. Wat zou u gedaan hebben als u wel op de hoogte was geweest van deze briefwisseling?

De heer **Lugte**: Ik vind het buitengewoon moeilijk om op van die als-danvragen te reageren. Met de kennis van nu zou je hebben ingegrepen, maar het is onmogelijk om te zeggen wat ik toen gedaan zou hebben, wat de raad van commissarissen toen gedaan zou hebben. Ik kan wel het populaire antwoord geven en zeggen dat wij zouden hebben ingegrepen, maar dat zijn als-danvragen. Daar kun je alle kanten mee op.

De heer **Bashir**: Klopt, maar dan is de vraag hoe u de informatievoorziening aan uzelf geregeld had. Hebt u weleens in de raad van commissarissen met de heer Staal besproken dat hij u goed, volledig en juist moest informeren?

De heer **Lugte**: Wij hadden als raad van commissarissen de indruk dat wij volledig werden geïnformeerd. Als wij stukken vroegen, dan kregen wij die. Als wij vragen hadden, dan kregen wij een antwoord. Dat laat onverlet dat je vanuit het bestuur de raad van commissarissen ook van de benodigde informatie moet voorzien. Het grote probleem met dit soort dingen is dat je niet weet wat je niet weet. Dat blijft altijd een onderwerp.

De heer **Bashir**: U zegt: ik had de indruk dat wij wel volledig en juist geïnformeerd werden.

De heer **Lugte**: In mijn beleving was er een open communicatie en kregen wij altijd alle stukken te zien die nodig waren.

De heer **Bashir**: Waar was dat op gebaseerd?

De heer **Lugte**: Op de ervaring van pak 'm beet twintig jaar. Als wij extra stukken wilden zien, dan kregen wij die. Of er werden extra stukken nagestuurd. Ik had in die tijd niet de indruk dat ons bepaalde stukken bewust werden onthouden. Ik weet ook niet waarom wij die brieven van de ING niet hebben gekregen, van ING, ABN AMRO ...

De heer **Bashir**: Als u zulke belangrijke brieven niet hebt gekregen, zou het dan ook zo kunnen zijn dat u veel meer belangrijke stukken niet hebt gezien?

De heer **Lugte**: Dat zou kunnen.

De heer **Bashir**: Ik kijk even naar de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Bashir.

Mijnheer Lugte, in dat grote concern Vestia, waar u langjarig in de raad van commissarissen zat, heb je een bank, ING. Dat was een soort huisbankier, een zeer voorname financiële relatie van Vestia. Vestia was ook een heel grote klant van ING. Dus dat was van twee kanten. Ergens in juli 2009 wordt die relatie opgezegd, zoals collega Bashir al zei. Hoe kan het dat de voltallige raad van commissarissen of in ieder geval uzelf daar helemaal niets van afwisten en nadien ook blijkbaar niet in de gaten hadden dat ING zich nooit meer meldde? Ik zou zeggen: de raad van commissarissen wordt periodiek geïnformeerd over de relatie met banken en financieringsarrangementen die een concern met banken heeft. Maar het viel u verder niet op dat ING weg was?

De heer **Lugte**: Nee, het ging niet specifiek over de relatie met banken in de raad van commissarissen. Nee.

De **voorzitter**: U zegt: wij stelden weleens vragen aan de heer Staal en dan kregen wij ook de informatie. Als je in de raad van commissarissen zit, stel je dan geen vragen over banken?

De heer **Lugte**: Wij hebben gesprekken gehad over de financiën. Wij hebben gesprekken gehad over de meerjarenbegroting, over kwartaalrapportages, over financiële rapportages, over van alles en nog wat. Wij hebben het niet specifiek over banken gehad, nee. Wij hebben het wel gehad over de leningenportefeuilles, maar niet over de vraag of er een relatie met een bank was opgezegd. Nee.

De **voorzitter**: Wanneer bent u er zelf achter gekomen dat ING opzegde en later ook andere banken ermee wilden stoppen, zoals ABN AMRO?

De heer **Lugte**: Dat is geweest met die brief van de ING die ik heb gezien in 2012. Toen heb ik voor het eerst gezien dat de ING bewust de relatie met Vestia had opgezegd. Daarvoor wist ik dat niet.

De **voorzitter**: Toen was u inmiddels weg uit de raad van commissarissen.

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Wat was uw eerste gedachte toen u de brief zag in 2009?

De heer **Lugte**: Enigszins ongeloof over het feit dat ik die brief niet eerder had gezien.

De **voorzitter**: Mijnheer Bashir.

De heer **Bashir**: Mijnheer Lugte, onze commissie wil graag inzicht krijgen in de financiële kennis en financiële expertise van de raad van commissarissen van Vestia. Ook willen wij inzicht krijgen in de wijze waarop de raad van commissarissen van Vestia toezicht heeft uitgeoefend op de financiën. Klopt het dat de raad van commissarissen gedurende lange tijd geen financieel specialist in zijn midden had?

De heer **Lugte**: Geen financieel specialist op het gebied van derivaten; dat klopt, ja.

De heer **Bashir**: Om welke periode ging dat?

De heer **Lugte**: Wij hebben nooit iemand aangetrokken op het gebied van derivaten.

De heer **Bashir**: Op het gebied van derivaten. En als ik het heb over op het gebied financiën in het algemeen?

De heer **Lugte**: Gezamenlijk denk ik dat wij meer dan genoeg expertise in huis hadden om de financiën te kunnen beoordelen.

De heer **Bashir**: En als ik dan specifiek over de periode 2009-2010 spreek, had de raad van commissarissen toen ook voldoende financiële expertise? Dan bedoel ik niet de derivaten maar in het algemeen.

De heer **Lugte**: Ik denk in zijn algemeenheid wel, ja. Gezamenlijk zeker.

De heer **Bashir**: Klopt het dat de raad van commissarissen van Vestia in uw tijd nooit een audit committee had?

De heer **Lugte**: Dat klopt, ja.

De heer **Bashir**: Waarom had de raad van commissarissen geen audit committee? Even voor de duidelijkheid: een audit committee is een kernraad die de cijfers controleert samen met de accountant.

De heer **Lugte**: Ja, wij hebben dat als raad van commissarissen gezamenlijk uitgevoerd. Wij hebben daar geen aparte commissie voor ingesteld omdat wij daar geen aanleiding voor zagen.

De heer **Bashir**: Als u geen audit committee had, hoe beoordeelde u dan de jaarcijfers, de begroting, noem maar op?

De heer **Lugte**: Wij kregen elk jaar een presentatie van de jaarstukken van de accountant. Daar was een aparte vergadering aan gewijd, een deel van de vergadering, een groot deel van de vergadering. Gezamenlijk beoordeelden wij de begrotingen, de kwartaalrapportages en dat soort zaken.

De heer **Bashir**: Wat betekent "gezamenlijk"? Gezamenlijk met de heer Staal?

De heer **Lugte**: Ook, en met de heer Wevers.

De heer **Bashir**: En met de accountant?

De heer **Lugte**: Met de accountant één keer per jaar over de jaarstukken, ja.

De heer **Bashir**: Hebt u ook weleens als raad van commissarissen externe bureaus opdracht gegeven om te kijken naar het financieel beleid of hebt u die weleens om aanvullend onafhankelijk financieel advies gevraagd?

De heer **Lugte**: Dat deed de accountant. Wij hebben de accountant wel een keer specifiek opdracht gegeven om naar de derivaten te kijken. Dat was, denk ik, in 2003 maar dat weet ik niet zeker.

De heer **Bashir**: U zei: wij hadden wel een tekort aan expertise op het gebied van derivaten.

De heer **Lugte**: Ik weet niet of ik het woord "tekort" heb gebruikt, maar dat zou u later terug kunnen lezen. Ik heb gezegd dat wij geen specifieke diepgaande kennis hadden over derivaten.

De heer **Bashir**: Hebt u dat weleens besproken in de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: Dat is in begin 2010 nadrukkelijk op tafel gekomen, ja.

De heer **Bashir**: Wat is daar toen uitgekomen?

De heer **Lugte**: Dat wij meer expertise moesten zoeken op het gebied van derivaten.

De heer **Bashir**: Wat hebt u vervolgens met die conclusie gedaan?

De heer **Lugte**: Ik ben eind 2010 afgetreden als commissaris. Daarvoor is de heer Molenaar in de plaats gekomen. Die had meer kennis en kunde op dat gebied.

De heer **Bashir**: Maar als wij kijken naar de hele periode van zestien jaar waarin u lid bent geweest van de raad van commissarissen van Vestia, dan

is het natuurlijk niet zo dat pas op het laatste moment begonnen is met derivaten. Dat is al eerder begonnen.

De heer **Lugte**: Wij hebben ...

De heer **Bashir**: Waarom hebt u dat pas in 2010 besproken?

De heer **Lugte**: Sorry, kunt u dat herhalen?

De heer **Bashir**: Vestia is niet in 2010 begonnen met het gebruik van derivaten.

De heer **Lugte**: Nee.

De heer **Bashir**: Waarom hebt u dat pas in 2010 besproken in de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: Omdat wij, ik meen, begin 2010 een presentatie kregen van de heer De Vries. Daaruit was de conclusie dat, wat ik maar even noem: het weer slechter werd en dat wij vonden dat wij daar meer aandacht aan moesten besteden. Economisch werd het weer slechter. Dat had gevolgen voor de derivatenposities.

De heer **Bashir**: Vóór dat moment is er nooit een moment geweest waarop u dacht: dit is een aandachtspunt?

De heer **Lugte**: Wij waren van mening dat wij dit gezamenlijk aankonden.

De heer **Bashir**: Waarop was uw mening gebaseerd dat u het gezamenlijk aankon?

De heer **Lugte**: Dat was onze gezamenlijke conclusie. Veel meer kan ik er ook niet over zeggen. Vestia draaide uitstekend. Wij hadden een accountant die buitengewoon enthousiast was daarover. Wij hadden het Centraal Fonds,

dat de verklaringen afgaf. Wij hadden het Waarborgfonds, dat de leningen borgde. Wij hadden Binnenlandse Zaken, dat verklaringen afgaf. Het liep gewoon allemaal als een trein.

De heer **Bashir**: Maar u was de interne toezichthouder.

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Wat hebt u gedaan om te bekijken of de derivaten passend waren?

De heer **Lugte**: Op het moment dat dat probleem pregnant aan de orde kwam -- dat was begin 2010 -- hebben wij er strakker op gezeten om te kijken wat er gebeurde. Daarin hebben wij een aantal informatiebronnen gemist, met name die brieven van de ING, ABN AMRO en u zegt: de Rabobank. Maar de informatie die wij ook niet kregen was dat er, ik meen in 2009 -- ik heb dat uit de krant vernomen -- onenigheid is geweest tussen de accountant en het bestuur over de derivaten en de controle daarop. Het was interessant geweest als wij die informatie hadden gehad. Maar de informatie daarover hebben wij niet gehad, noch van het bestuur, noch van de accountant.

De heer **Bashir**: Wanneer was het eerste moment voor u als raad van commissarissen dat u erachter kwam dat Vestia zich met derivaten bezighield?

De heer **Lugte**: Vestia hield zich al heel lang met derivaten bezig, want het was een normaal middel om de renterisico's af te dekken. Maar de problemen ...

De heer **Bashir**: Dus vanaf het eerste moment dat u lid werd van de raad van commissarissen ...

De heer **Lugte**: Ik kan niet zo precies het jaar aangeven wanneer daarmee is begonnen, maar derivaten waren verder een gewoon middel dat werd ingezet. Eigenlijk werd het weer pas begin 2010 slechter, zoals ik net zei, maar wij hadden nog niet het idee dat er een orkaan aankwam.

De heer **Bashir**: U zegt dat Vestia zich lange tijd bezighield met derivaten om de renterisico's af te dekken, maar hoe beoordeelde u als raad van commissarissen of de gebruikte derivaten passend waren bij een woningcorporatie?

De heer **Lugte**: Wij gingen af op het treasuryverslag en wij gingen af op de accountant. Daar komt bij dat het Centraal Fonds de zaken goedkeurde. Als u op hun website kijkt, dan staat daar: het toezichthoudende orgaan voor woningcorporaties. Het WSW borgde de leningen. In 2010 is er nog een fusie geweest met de SGBB op verzoek van het Centraal Fonds; dat weet u. Alle lichten stonden op groen.

De heer **Bashir**: U zegt: wij kregen alle informatie onder andere uit het treasuryverslag. Dat is opgesteld door de treasurer, de heer De Vries.

De heer **Lugte**: En gecontroleerd door de accountant, ja.

De heer **Bashir**: Hoe beoordeelde u bijvoorbeeld dat de producten die daarin stonden, passend waren voor een woningcorporatie?

De heer **Lugte**: Daarbij gingen wij grotendeels af op de accountant. Kijk, je krijgt een hele hoop informatie, een hele hoop onderwerpen. Ik snap dat het nu gaat over derivaten. Dat is volkomen begrijpelijk, maar er waren meer onderwerpen aan de orde dan alleen de derivaten. Je bent als commissaris afhankelijk van een groot aantal informatiebronnen. Je kunt niet alles controleren.

De heer **Bashir**: Wij beperken ons nu even tot de derivaten. Begreep u het allemaal wel?

De heer **Lugte**: Als je praat over de diepzinnige producten van de derivaten, dan is het antwoord nee. Als je praat over de vraag wat derivaten doen en hoe ze in elkaar zitten, dan is het antwoord ja. Maar als je praat over wat ze exotische producten en dergelijke noemen, dan is het antwoord nee. Maar daarvoor hadden wij een aantal specialisten die dat in de gaten hielden. Kijk, Deloitte heeft in 2009 een onderzoek gedaan en in 2010. Nee, ik moet zeggen: in 2009. Ik weet in elk geval dat er twee rapporten zijn gekomen half 2009 en half 2010. Die rapporten heb ik niet gezien. Dat kan alleen maar betekenen dat er geen grote problemen waren. Er waren geen problemen waarvan de accountant vond dat de raad van commissarissen daar kennis van moest nemen. Dus achteraf is het makkelijk praten en kan iedereen aanwijzen waar het is. Het cynische van het verhaal is dat wij eigenlijk alleen van Marcel de Vries in zijn presentaties signalen kregen dat er slechter weer aankwam en niet van de anderen.

De heer **Bashir**: Ik begrijp dat u zich baseerde op bepaalde informatie die u kreeg, maar u verwijst steeds naar andere partijen: de accountant, de ...

De heer **Lugte**: Daar kregen wij de informatie vandaan ...

De heer **Bashir**: ... financieel toezichthouder. Maar u was zelf de interne toezichthouder. Ik vraag mij af wat u hebt gedaan om te achterhalen of de derivaten die gebruikt werden door Vestia, passend waren voor Vestia.

De heer **Lugte**: Wij zijn afgegaan op de ingehuurde deskundigen en de externe toezichthouders die daar een oordeel over hadden. Wij zijn niet zelfstandig, met uitzondering van 2003 overigens, op pad gegaan om derivaten te onderzoeken. Daar was namelijk geen directe aanleiding voor. Achteraf is het allemaal duidelijk en helder, maar dat is altijd achteraf. In die periode zelf was er geen aanleiding om te denken: er gaat iets fout met de derivaten.

De heer **Bashir**: Maar ook als er geen aanleiding is, is er toch reden om controle uit te oefenen?

De heer **Lugte**: Wat je niet weet ...

De heer **Bashir**: Want pas als je controle uitvoert, kun je achterhalen of er dingen fout gaan.

De heer **Lugte**: Er is controle uitgeoefend door de accountant, door het Waarborgfonds en door het Centraal Fonds. Alle drie gaven geen aanleiding om te zeggen: je moet naar de derivaten gaan kijken. Wat je niet weet dat weet je niet. Dus het is voor mij onmogelijk als raad van commissarissen te zeggen: wij moeten nu de derivaten gaan controleren. Daar heb je een bepaald instrumentarium voor. Daar moeten die signalen uitkomen.

De heer **Bashir**: Ik stel deze vraag niet zonder reden. De reden waarom ik het vraag is ook omdat de heer Staal zelf verkondigde dat financiën de corebusiness was van Vestia.

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Als hij zoiets zegt, dan zou je denken dat de corebusiness van Vestia niet financiën is maar volkshuisvesting en ...

De heer **Lugte**: Dat ben ik met u eens, ja.

De heer **Bashir**: ... dan zou je extra moeten kijken wat er gebeurt met de financiën en wat hij daarmee bedoelt.

De heer **Lugte**: Ja.

De heer **Bashir**: Heeft de raad van commissarissen eigenlijk stilgestaan bij de financiële omvang van Vestia? Die groeide exponentieel.

De heer **Lugte**: Niet expliciet. In 2009 is dat zeer fors toegenomen. Daar werd niet expliciet bij stilgestaan.

De heer **Bashir**: Daarmee zegt u dat de raad van commissarissen dat niet heeft besproken.

De heer **Lugte**: Wij hebben de jaarstukken besproken. Dat zal daar ongetwijfeld bij zijn gememoreerd. In mijn herinnering -- ik heb geen stukken, hè -- heeft de accountant dat niet als problematisch naar voren gebracht.

De heer **Bashir**: Hebt u als raad van commissarissen weleens stilgestaan bij mogelijke risico's van ingewikkelde financiële producten?

De heer **Lugte**: Nee, omdat wij niet het idee hadden dat er ingewikkelde financiële producten aan de orde waren. Dat bleek pas later.

De heer **Bashir**: Wist u wel dat er risico's zitten aan derivaten?

De heer **Lugte**: Op het moment dat je ook je onderkant afdekt, zijn de risico's overzichtelijk en begrootbaar.

De heer **Bashir**: Dat wist u toen als raad van commissarissen van Vestia.

De heer **Lugte**: Ja, alleen het probleem was dat ze de onderkant niet hadden afgedekt.

De heer **Bashir**: Dan nogmaals mijn vraag: u wist dat er risico's waren aan het gebruik van derivaten?

De heer **Lugte**: Ja. Je kunt je risico's binnen bandbreedtes begroten.

De heer **Bashir**: Dat hebt u ook besproken in de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: Al die onderwerpen zijn ongetwijfeld gepasseerd in de loop der jaren.

De heer **Bashir**: Ongetwijfeld betekent ja of nee?

De heer **Lugte**: Dat betekent ongetwijfeld.

De heer **Bashir**: U zegt dus dat er in de raad van commissarissen ook is stilgestaan bij het gebruik van financiële producten en de risico's die daaraan verbonden waren?

De heer **Lugte**: Wij hebben het gehad over de jaarrekening. Wij hebben het gehad over het treasuryverslag. Ik weet niet of exotische derivatenproducten expliciet aan de orde zijn geweest. Ik kan u vertellen: die zijn niet aan de orde geweest. Er is ongetwijfeld gesproken over derivaten.

De heer **Bashir**: Dus u wist niet dat er gebruik werd gemaakt van ingewikkelde financiële producten, ingewikkelde derivaten, exotische derivaten.

De heer **Lugte**: Ik kan mij niet herinneren dat dat expliciet aan de orde is geweest, nee.

De heer **Bashir**: Uiteindelijk is Vestia in grote financiële problemen gekomen. Heeft de raad van commissarissen collectief gefaald?

De heer **Lugte**: Emotioneel wel. Je wordt geen commissaris van Vestia om te zien dat er grote problemen komen. Rationeel is de vraag of je dit in die periode in alle redelijkheid had kunnen voorzien. Het antwoord daarop is volgens mij nee. Je moet wel signalen krijgen. Die signalen zijn niet bij ons terechtgekomen.

De heer **Bashir**: Maar u kreeg de jaarverslagen. U kreeg de begroting. U had vergaderingen met de heer Staal. U had vergaderingen met de treasurer. En u zegt ...

De heer **Lugte**: Vergaderingen met de accountant. Vergaderingen met de ondernemingsraad. Wij gingen het bedrijf bekijken.

De heer **Bashir**: U hebt de risico's van derivaten besproken en uiteindelijk hebt u het allemaal toch niet zien aankomen?

De heer **Lugte**: Wat wij niet hebben zien aankomen, is dat de onderkant niet was afgedekt. Dat leverde alle problemen op. Ik kan alleen maar praten over de periode tot 2010 en niet over de periode daarna. Wat daarna is gebeurd, weet ik niet, maar als ik de getallen zie, zijn daar nog een aantal zaken in gebeurd. Ik kan dus niet beoordelen in hoeverre zich wat heeft voorgedaan, want ik heb daar geen stukken van. Het spijt mij, maar dat gaat niet.

De heer **Bashir**: U zegt een aantal keer dat de onderkant niet was afgedekt. Hoe had u dat willen doen dan?

De heer **Lugte**: Wat je dan doet, is dat je een bovenmarge en een ondermarge zet. Binnen die marges loop je dan risico's, maar die zijn dan begrootbaar. Wat er gebeurde, was dat er geen ondergrens werd aangegeven. Dus als de rente daalde, dan moest je bijstorten.

De heer **Bashir**: Dat hebt u ook weleens besproken in de raad van commissarissen?

De heer **Lugte**: Nee, natuurlijk niet.

De heer **Bashir**: Dus dat zegt u nu eigenlijk achteraf?

De heer **Lugte**: Wat zeg ik achteraf?

De heer **Bashir**: Dus u zegt nu achteraf dat de onderkant niet is afgedekt?

De heer **Lugte**: Dat is wat ik uit alle kranten en dergelijke heb begrepen, ja.

De heer **Bashir**: Maar dat hebt u toen het besproken moest worden, niet besproken.

De heer **Lugte**: Ons is niet verteld dat op deze wijze die derivaten werden behandeld.

De heer **Bashir**: Ik kijk naar de voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Lugte, u zegt net dat u vaak hebt vergaderd met accountants en allerlei andere mensen en dat u die signalen over de derivaten niet kreeg. Eind 2008 zagen wij op de internationale kapitaalmarkt een scherpe rentedaling. Dat betekent dat heel veel corporaties die derivaten hadden, plotseling geld moesten bijstorten aan banken als zekerheid. Bij Vestia was toen al in ieder geval sprake van een negatieve marktwaarde van de portefeuille van maar liefst 765 miljoen euro. U zegt net tegen collega Bashir dat in 2010 de heer Molenaar toetrad tot de raad van commissarissen, want hij had wat meer financiële achtergrond. Maar hadden die scherpe rentedaling in 2008 en die zeer forse negatieve marktwaarde van de portefeuille van Vestia die daarop volgde, niet al het signaal moeten zijn voor de commissarissen om te zeggen: "O, o, o, waar zijn wij eigenlijk mee bezig? Nu willen wij er veel meer van af weten. Nu willen wij echt expertise in de tent halen."?

De heer **Lugte**: De heer Molenaar is vanaf 2011 lid geworden.

De **voorzitter**: 2011. Nou, nog later. Nu even terug naar 2008.

De heer **Lugte**: Wij hebben dat niet zo ervaren. Veel meer kan ik daar niet over zeggen. Ik begrijp uw opmerking. Achteraf kan ik haar ook helemaal plaatsen. Toentertijd hebben wij dat niet zo ervaren.

De **voorzitter**: Dat gold voor alle commissarissen?

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Nog even terug naar de audit committee, waar collega Bashir het over had, ook wel genoemd auditcommissie. In het bedrijfsleven en bij grote organisaties is dat een vertegenwoordiging van een financiële man uit de raad van commissarissen, de financieel eindverantwoordelijke van de organisatie, de financieel directeur, en de externe accountant. Die kijken periodiek naar de ontwikkeling van de cijfers en die kijken nog eens goed naar de jaarrekening en de aanbevelingen. Zo'n audit committee of auditcommissie gaat bij een grote organisatie ook kijken naar wat wij noemen AO-IC, de administratieve organisatie, van de hele club en naar de treasury. Hoe ga je om met banken? Hoe ga je om met de accountant? Wat moet die accountant allemaal controleren? Al die jaren dat u bij de raad van commissarissen zat, is er geen auditcommissie ingesteld bij het zeer, zeer grote Vestia, met miljarden aan derivaten, miljarden aan leningen en een jaaromzet, huuromzet, van vele honderden miljoenen. Toch kwam er al die jaren geen auditcommissie en riep Staal: financiën corebusiness. Hoe kan het dat u dat niet nodig vond, zoals u net zei?

De heer **Lugte**: Wij hadden geen aanleiding daarvoor omdat Vestia het ontzettend goed deed. Veel meer kan ik daar niet over zeggen. Als u kijkt naar de jaarresultaten, als u kijkt naar de verklaringen van de accountant, het Centraal Fonds, dat in 2010 nog zei dat wij moesten fuseren met SGBB ... Als er een ander probleem was in de volkshuisvesting, werd er heel vaak naar Vestia gekeken. In mijn beleving deed Vestia het toentertijd gewoon uitstekend. Er was dus geen aanleiding om met een auditcommissie aan de gang te gaan.

De **voorzitter**: Ondanks de signalen eind 2008 en de negatieve portefeuille van zevenhonderd zoveel miljoen.

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Mm. U zei net ook in antwoord op een vraag van collega Bashir dat u weleens specialisten raadpleegde. Daarna noemde u de naam Deloitte. Ik neem aan dat dat gaat over een rapport van Deloitte over de derivaten. Klopt dat?

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Daar kwam uiteindelijk een rapportje uit van drie pagina's. Dat ging alleen over het wegstrepen van ...

De heer **Lugte**: Over welke jaren hebt u het nu?

De **voorzitter**: Volgens mij over 2008, 2009.

De heer **Lugte**: Dat rapport ken ik niet. Ik heb alleen gezegd dat de accountant specifieke aandacht heeft besteed aan de derivaten -- dat is mij later gebleken -- en dat er geen aanleiding was voor opmerkingen, voor zover ik dat weet. Ik ken die rapporten inhoudelijk niet. Maar ik heb weer uit andere stukken gehaald dat daar wel degelijk naar is gekeken. In hoeverre er diepzinnig naar is gekeken, kan ik niet beoordelen.

De **voorzitter**: Goed. Mijnheer Lugte, ik wil even met u naar de beloning van de directeur-bestuurder. Dan bedoel ik de heer Staal. De raad van commissarissen is, om het even simpel te zeggen, de baas van de bestuurder en gaat ook over zijn beloning. U zat zelf twee periodes heel lang in die raad van commissarissen. Dus u hebt daar veel mee te maken gehad. De heer Staal had eind 2010 een salaris van ongeveer €380.000, blijkt uit de stukken. Dat is bijna twee keer de balkenendenorm. En hij had een pensioenbijdrage waardoor zijn beloning in 2010 op zo'n €500.000 uitkwam. Tussen 2000 en 2002 alleen al steeg het salaris van de heer Staal in twee jaar tijd met ruim €100.000. Een stijging was dat.

De heer **Lugte**: Tussen welke jaren, zegt u?

De **voorzitter**: Tussen 2000 en 2002. Dat blijkt uit de stukken die wij hebben onderzocht. Die hele periode bent uzelf als commissaris en ook twee jaar als voorzitter direct verantwoordelijk dan wel medeverantwoordelijk voor de beloning van bestuurder Staal. Kunt u de commissie beschrijven hoe die salarisonderhandelingen verliepen als die er waren?

De heer **Lugte**: U zegt dat er tussen 2000 en 2002 €100.000 bijkwam. Klopt dat?

De **voorzitter**: Toen kwam dat bedrag er in ieder geval al bij. Uiteindelijk groeide dat naar €380.000.

De heer **Lugte**: Oké. In 2002 ehm ... zat ik in de kernraad. Dan ging het over het salaris met de heer Noordanus. Dit was de situatie die wij aantroffen. Ik heb daar verder geen staatjes of cijfers van, maar het waren wel de afspraken die er waren. Toen hebben wij met elkaar een aantal bijeenkomsten gehad om het hierover te hebben, ook met de heer Staal in het kader van zijn beoordeling en wat van die zaken. De uitkomst daarvan was: geen salarisverhoging, geen bonussen en een pensioen op beschikbaar premiestelsel, met daar nog wat randvoorwaarden bij. De heer Staal zei als conclusie van dat verhaal: wat is dat is, alleen wil ik er uiteindelijk niet op achteruitgaan. Dat zijn de afspraken die toen zijn gemaakt.

De **voorzitter**: Maar de afspraken die de basis vormen voor het hele groeipad van de heer Staal en zijn beloning, dateren van 1998.

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Toen was u zelf secretaris van de raad van commissarissen en zat u ook in de zogenaamde kernraad, ...

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: ... die over die beloning ging.

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Dan is opnieuw mijn vraag: waar komt dat groeipad vandaan?
Hoe gingen van tijd tot tijd die onderhandelingen?

De heer **Lugte**: De toenmalige voorzitter wilde niet elk jaar onderhandelen over het salaris, dus toen is er een bepaalde schaal afgesproken met een aantal stappen, waarbij hij bij goed functioneren doorgroeide.

De **voorzitter**: Wat was het plafond toen?

De heer **Lugte**: Dat kan ik u zo niet zeggen. Dat is lang geleden.

De **voorzitter**: Wie waren er op verschillende momenten dan betrokken bij die salarisonderhandelingen of -berekeningen?

De heer **Lugte**: Ehm ... In principe alle voorzitters en de secretarissen. Ik vaak. Ja.

De **voorzitter**: Als onze commissie naar de stukken kijkt, dan ziet zij wel degelijk die snelle groei. Ik zei het net al: alleen al in de jaren 2000-2002 kwam er €100.000 per jaar bij. Hoe kon dat nou zo hard groeien ...

De heer **Lugte**: Dat weet ik niet.

De **voorzitter**: ... als je een groeipad afspreekt?

De heer **Lugte**: Ik was in die periode geen lid van de raad van commissarissen, dus dat weet ik niet. Dat kan ik niet beoordelen.

De **voorzitter**: Waarom ging die kernraad bij tijd en wijle akkoord met zo veel groei?

De heer **Lugte**: Als u het hebt over de groei tussen 2000 en 2002, dan moet u dat aan die mensen vragen. Daar kan ik niet op antwoorden.

De **voorzitter**: Maar waarom ging u dan überhaupt eerder, in 1998, akkoord met dat groeipad en een hoog plafond?

De heer **Lugte**: Omdat wij vonden dat hij het erg goed deed, dat hij het waard was -- de resultaten waren daar ook naar -- en het niet de bedoeling was dat wij elk jaar dit soort gesprekken voerden, omdat je in feite een soort schaal kreeg.

De **voorzitter**: Heeft de heer Staal weleens duidelijk gemaakt dat hij anders zou opstappen of zoiets? Werden de commissarissen onder druk gezet?

De heer **Lugte**: In mijn herinnering heeft hij niet gezegd dat hij anders zou opstappen, nee.

De **voorzitter**: Dan was het dus een volledig authentieke beslissing van de commissarissen om in ieder geval een stevig groeipad af te spreken dat naar €380.000 ging. Ook nadat uzelf weer was toegetreden tot de raad van commissarissen, ook als secretaris langjarig, en u dus weer behoorde tot de kernraad, zagen wij nog groei in het brutojaarinkomen van de heer Staal.

De heer **Lugte**: Dat klopt, ja.

De **voorzitter**: Daar stond u volledig achter. Dat was het normale verdere groeipad?

De heer **Lugte**: Ja, en toen dat maximum was bereikt, was het dat ook. Er waren een of twee stappen nog te gaan daarin.

De **voorzitter**: De heer Staal had veruit het hoogste salaris van de hele corporatiesector in Nederland. Dat leidde al in 2006 tot enige commotie, die zich onder andere uitte in Tweede Kamervragen over dat salaris. Welke acties zijn daarna ondernomen binnen Vestia, specifiek binnen de raad van commissarissen om daar iets mee te doen?

De heer **Lugte**: De situatie was zo dat er met Staal afspraken waren over zijn salaris -- daar wilde hij niet van af -- namelijk: geen verdere salarisgroei. En natuurlijk zijn daar gesprekken over gevoerd, ook binnen de totale raad van commissarissen.

De **voorzitter**: Wat was de concrete actie die de commissarissen ondernamen naar aanleiding van die gesprekken met Staal?

De heer **Lugte**: In elk geval het idee dat er in het vervolg niet dit soort salarissen werden betaald.

De **voorzitter**: In het vervolg wil zeggen?

De heer **Lugte**: Als er een nieuwe bestuurder zou komen.

De **voorzitter**: Dus concreet gebeurde er niks met de positie van Staal?

De heer **Lugte**: Nee, daar hadden wij ook geen middelen voor. Wij hadden gewoon afspraken en hij hield ons aan de afspraken.

De **voorzitter**: Maar stel dat u een middel had gehad om het open te breken, hadden de commissarissen daar dan enige bereidheid toe?

De heer **Lugte**: Dat is weer zo'n als-danvraag die voor mij bijna onmogelijk is om te beantwoorden, want wij kwamen niet tot die vraagstelling.

De **voorzitter**: Die raad van commissarissen van Vestia is omstreeks dat Kamervragenverhaal in 2006 naar minister Dekker gegaan met de voorzitter.

Met toenmalig minister Dekker werd gesproken over het salaris van de heer Staal. Wat was toen uw boodschap vanuit de raad van commissarissen aan de minister?

De heer **Lugte**: Dat wij, mocht er in de toekomst een andere bestuurder worden benoemd, ons zouden conformeren aan de, laat ik maar even zeggen, richtlijnen die er toen waren.

De **voorzitter**: Voor de toekomst. Voor een opvolger dan.

De heer **Lugte**: Ja, want in het verleden waren die afspraken gemaakt. Daar konden wij niet eenzijdig van af.

De **voorzitter**: Was de raad van commissarissen van Vestia enthousiast om dat gesprek met minister Dekker aan te gaan? Vonden zij het een goede zaak om dat even met haar te bespreken?

De heer **Lugte**: Ja. Ik weet niet precies waarom u de vraag zo formuleert.

De **voorzitter**: Wij proberen de sfeer van het moment te bepalen. Waren de commissarissen, die Staal verder met rust lieten op beloningsgebied, nog wel genegen om daarover nog eens een keer met minister Dekker van gedachten te wisselen?

De heer **Lugte**: Dat was geen enkel probleem. Kijk, er waren afspraken en Staal hield ons aan de afspraken, net zoals wij hem aan de afspraken wilden houden.

De **voorzitter**: Maar de commissarissen hebben wel alle wegen bewandeld en onderzocht om te bekijken of er iets gedaan kon worden?

De heer **Lugte**: Er zijn niet zo veel wegen. Als hij zegt "dit is mijn salaris en daar blijft het bij", dan ben je klaar. Ik snap dat je een moreel beroep op hem kunt doen en meer van dat soort zoeken, maar zo'n man is hij niet.

De **voorzitter**: Na 2006 bent u nog steeds secretaris en nog steeds lid van de kernraad. U gaat nog steeds over het beloningsbeleid van de bestuurder. Wij zien dat het salaris daarna nog wel degelijk groeit. In 2010 €380.000 plus pensioenbijdragen, in totaal €500.000. De heer Staal was bestuurder van een woningcorporatie, Vestia. Vindt u dat zelf gepast voor een bestuurder van een corporatie als u die bedragen nu weer terug hoort?

De heer **Lugte**: Hij had een buitengewoon hoog salaris, maar Vestia deed het heel erg goed. Wij hadden één bestuurder. Onze overheadkosten waren ongeveer gelijk aan het gemiddelde van heel corporatieland. En ja, ik snap ook dat dit heden ten dage niet meer zou voorkomen.

De **voorzitter**: Snapt u de publieke verontwaardiging?

De heer **Lugte**: O, absoluut. Ja.

De **voorzitter**: Ik kijk nog even naar collega Bashir.

De heer **Bashir**: Ik zit te kijken naar die salarissen, mijnheer Lugte. U kwam in '92 in de raad van commissarissen van Vestia. In 1998 worden er afspraken gemaakt over de wijze waarop het salaris van de heer Staal zou groeien. De afspraak was dat de heer Staal bij elke groei van Vestia €2.500 per maand erbij zou krijgen. Dat verklaart waarom het salaris van de heer Staal tussen 2000 en 2002 zo fors is gegroeid. Mijn vraag is dan ook: waarom hebt u de afspraak gemaakt met de heer Staal dat hij bij groei €2.500 per maand erbij zou krijgen?

De heer **Lugte**: Die hebben wij in gezamenlijkheid gemaakt met de toenmalige voorzitter, dus die heb ik niet alleen gemaakt. Dat is het eerste punt. Het tweede punt is dat wij vonden dat hij ... tja, de toenmalige voorzitter zei weleens dat hij de ziel was van het bedrijf. Hij deed het gewoon heel erg goed. Wij vonden ook dat, als de corporatie groeide, ook wat met zijn salaris

zo kunnen gebeuren. Dat is ook allemaal in het licht te zien van de jaren eind jaren negentig begin tweeduizend.

De heer **Bashir**: Ja, '98 . Hebt u toen ook nagerekend wat dat zou betekenen bij een paar fusies?

De heer **Lugte**: Dat kan ik mij niet herinneren, nee.

De heer **Bashir**: Als ik nu zeg dat het salaris van de heer Staal in 2000 afgerond €224.000 was en twee jaar later €329.000, hoe ...

De heer **Lugte**: Tja, ik kan daar ... Sorry?

De heer **Bashir**: Hoe moeten wij dan kijken naar de afspraken die u toen hebt gemaakt?

De heer **Lugte**: Ik weet niet wat er in die twee jaar met hem is besproken en afgesproken, dus ik kan daar geen antwoord op geven. Ik heb daar geen informatie over. Ik was in die periode ook geen commissaris.

De heer **Bashir**: U bent in '92 door de heer Staal gevraagd om lid te worden van de raad van commissarissen van Vestia. U kende elkaar van vroeger. U had samen met elkaar gestudeerd. Vervolgens maakte u in '98 zulke afspraken met de heer Staal. Kunt u zich voorstellen dat dat op z'n minst als opmerkelijk wordt gezien door de buitenwereld?

De heer **Lugte**: De afspraken met de heer Staal zijn gemaakt door de voorzitter en de secretaris, dus niet alleen door mijn persoon.

De heer **Bashir**: Maar u was daar ook bij dus.

De heer **Lugte**: Absoluut.

De heer **Bashir**: Dan is mijn vraag: kunt u zich voorstellen dat dat als opmerkelijk wordt gezien?

De heer **Lugte**: Heden ten dage kan ik mij dat voorstellen, ja.

De heer **Bashir**: Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Lugte, wij gaan ook nog even naar de pensioenvoorziening van de heer Staal. Hij gaat begin 2012 weg bij Vestia. U was toen geen lid meer van de raad van commissarissen. De heer Staal kreeg een pensioengerelateerde bijdrage mee van 3,5 miljoen euro toen hij wegging begin 2012. De afspraken die leidden tot uitbetaling van dat bedrag aan de heer Staal, dateren van eerder, namelijk van de periode toen u zelf wel nog bij de commissarissen zat. Dus u hebt daar betrokkenheid bij gehad. De afspraken die door de jaren heen zijn gemaakt, zijn ook een aantal keren gewijzigd, heeft onze commissie begrepen. Alleen, die wijzigingen zijn niet altijd even goed gedocumenteerd, want uiteindelijk ziet uzelf de noodzaak om in januari 2010 een brief op te stellen om de "toenmalige intenties" -- zo noemt u dat -- van de raad van commissarissen voor de pensioenvoorziening nog eens vast te leggen. Die brief laat u medeondertekenen door oud-collega-commissaris, de heer Noordanus. Kunt u onze commissie uitleggen, mijnheer Lugte, welke afspraken er in ieder geval in uw tijd met de heer Staal zijn gemaakt over zijn pensioen?

De heer **Lugte**: Ja, ehm ... Even een paar dingen vooraf. Eind 2009 vroeg de toenmalige voorzitter aan mij: kun je mij vertellen ... of: de pensioenafspraken met Staal zijn onduidelijk voor mij.

De **voorzitter**: Wie was dat?

De heer **Lugte**: Dat was de heer Kolthek.

De **voorzitter**: Kolthek.

De heer **Lugte**: Ik zeg het allemaal in mijn eigen woorden overigens.

De **voorzitter**: Zeker.

De heer **Lugte**: "Kun je die voor mij nog eens op papier zetten?" Dat had voor mij niet meer betekenis dan gewoon een informatieve vraag, het aanvullen van het personeelsdossier, dat wellicht onvolledig was. Ik heb daar verder geen diepere gedachte bij gehad dan alleen die vraag. Vervolgens is binnen Vestia die brief opgesteld. Links bovenin staat mijn naam, maar inmiddels is helder dat ik die brief niet heb opgesteld. De afspraken die zijn gemaakt, waren dat er omgeschakeld zou worden naar een beschikbaar premiestelsel, maar Staal had daarbij wel als voorwaarde dat hij er uiteindelijk niet slechter van zou worden. Dat zijn in feite de afspraken die zijn gemaakt.

De **voorzitter**: In die brief aan de heer Staal van 28 januari 2010, om precies te zijn, wordt door u verklaard dat het altijd de intentie was van de raad van commissarissen, c.q. de kernraad, waar u lang bij zat, om de hoogte van het pensioen gelijk te laten blijven aan de oorspronkelijke eindloonafspraken die al in '94 gemaakt waren.

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: U schreef daarom in diezelfde brief in 2010: "(...) het ontstane probleem van een pensioentekort als gevolg van de kredietcrisis (mag) niet op jou worden afgewenteld." En "jou" is Erik Staal. De eerste vraag is: waarom eigenlijk niet? Heel veel mensen zijn slachtoffer van de kredietcrisis, onder andere de huurders van Vestia.

De heer **Lugte**: Omdat hij in de periode daarvoor ook niet dat risico liep. Wij wilden naar een beschikbaar premiestelsel toe. Hij wilde daaraan meewerken op voorwaarde dat hij er uiteindelijk niet op achteruit zou gaan.

De **voorzitter**: Waarom was dat automatisch een wet van Meden en Perzen?

De heer **Lugte**: Dat is geen wet van Meden en Perzen geweest. Daar zijn gesprekken aan voorafgegaan. Uiteindelijk moet je beoordelen wat haalbaar is en wat niet.

De **voorzitter**: Wie nam het initiatief tot de brief van januari 2010 waarin het hele verhaal nog eens uit de doeken werd gedaan?

De heer **Lugte**: Kolthek. Die heeft mij daarvoor benaderd.

De **voorzitter**: Wie heeft die brief opgesteld?

De heer **Lugte**: Ik heb begrepen Paul Spruijt.

De **voorzitter**: Wie is dat?

De heer **Lugte**: Dat is een hr-medewerker, afdelingshoofd bij Vestia.

De **voorzitter**: Van wie kreeg die mijnheer Spruijt de input om die brief te kunnen maken?

De heer **Lugte**: Ik denk uit het personeelsdossier van de heer Staal. Maar ik weet dat niet zeker, hè.

De **voorzitter**: Maar uzelf spreekt de heer Staal aan in die brief: "(...) mag niet op jou worden afgewenteld." Maar dat kwam van die mijnheer Spruijt?

De heer **Lugte**: Die heeft de brief samengesteld, ja. Dit waren wel de afspraken die in 2002 zijn gemaakt met Noordanus, Staal en mijzelf.

De **voorzitter**: Voordat u hem ondertekende, hebt u hem wel uitgebreid nagelezen.

De heer **Lugte**: Eh... Misschien had ik hem beter moeten lezen. Dan was de stijl wat anders geweest.

De **voorzitter**: Wie liet eigenlijk die brief medeondertekenen door de heer Noordanus, die veel eerder in de raad van commissarissen zat en daar al jaren weg was?

De heer **Lugte**: Ik heb achteraf begrepen dat dat de heer Staal is geweest. Die is naar Den Haag gegaan naar Noordanus.

De **voorzitter**: Weet u waarom?

De heer **Lugte**: Nee.

De **voorzitter**: Van wie hebt u de kennis dat Staal naar Noordanus is gegaan?

De heer **Lugte**: Ik geloof dat dat in de krant heeft gestaan.

De **voorzitter**: De heer Staal kreeg dus een nieuw pensioenverhaal in de vorm van beschikbare premie. Dat is allemaal heel ingewikkeld. Voor onze commissie is van belang om te weten bij wie volgens u het risico lag van die ingelegde premies van Staal dan wel het rendement als het goed zou gaan met die pensioenopbouw. Bij wie lag dat risico?

De heer **Lugte**: De term waarvan ik heb begrepen dat hij hierbij hoort is "streefpensioen". Dat is de technische term die daarbij hoort. Als er minder rendement werd gemaakt, dan lag het risico bij Vestia. Dat was daarvoor overigens ook al zo, in mijn wetenschap. En als het rendement hoger was, dan lag het voordeel bij Staal.

De **voorzitter**: Dat klinkt als een loterij zonder nieten, de total free lunch.

De heer **Lugte**: Ja, maar dat was daarvoor ook al zo.

De **voorzitter**: De pensioenvoorziening van Staal was altijd een loterij zonder nieten?

De heer **Lugte**: Als je het hebt over eindloonregelingen, wel. Ja.

De **voorzitter**: Wat vindt u er zelf van dat je, als je duidelijke afspraken maakt, achteraf iedere keer weer aansluit bij dat eindloon? Dan is er immers in wezen al die jaren niks veranderd. Dan is het alleen maar meer geworden, want Staal kan er alleen maar op vooruitgaan.

De heer **Lugte**: Nee, nee. Dat hoeft niet. Als je het hebt over eindloon, dan heb je altijd een backservice. Hierbij had je de gerede kans dat je na einde dienstverband geen extra bijdrage hoefde te storten. Dus het was voor Vestia niet altijd een spel zonder nieten.

De **voorzitter**: Maar voor de heer Staal in ieder geval wel. Dat hebben wij net geconstateerd. Dat is heel uitzonderlijk, kan ik wel stellen. Er is bijna geen enkele Nederlander die bij een beschikbaar premiestelsel de voordelen in zijn zak steekt.

De heer **Lugte**: Nou, nee hoor. In het eh ... Ik ben niet helemaal ingevoerd in al deze pensioenkwesities, maar ik zou nog een keer nakijken of dat inderdaad het geval is.

De **voorzitter**: Is die hele discussie uiteindelijk opgestart omdat de raad van commissarissen niet ieder jaar weer een discussie wilde over de hoogte van de beloning? Is dat de reden van het weer aanzwengelen van het verhaal?

De heer **Lugte**: Het aanzwengelen in 2002 bedoelt u?

De **voorzitter**: Nou, wij zijn inmiddels al bij de pensioenbrief van 2010.

De heer **Lugte**: Voor mij is het startpunt dat de voorzitter aan mij vroeg: joh, kun je mij nog eens uitleggen hoe dat pensioen in elkaar zit? Zo zeg ik even gewoon in mijn platte woorden. Veel meer heb ik daar op dat moment niet bij gedacht. Dat het daarna allerlei andere betekenissen heeft gekregen, is mij inmiddels ook wel duidelijk.

De **voorzitter**: In ieder geval leidde dat uiteindelijk tot die 3,5 miljoen euro die de heer Staal meekreeg. Bij die bewuste pensioenbrief van januari 2010 hebt u een zeer actieve rol vervuld als het gaat om het achteraf repareren van die pensioenafspraken. Staat u achteraf, nu, nog steeds achter de inhoud van die brief?

De heer **Lugte**: Even een paar dingen. Punt een: die brief van 28 januari 2010 is geen pensioenbrief. Dat is het eerste. Het is een brief waarin de afspraken die zijn gemaakt in 2002, werden vastgelegd, maar het is geen pensioenbrief. Zou ik het nu weer zo hebben gedaan? Volgens mij is dat uw vraag. Het antwoord is: nee, ik zou het niet weer zo hebben gedaan.

De **voorzitter**: Nee, maar die brief leidde wel tot die 3,5 miljoen die ...

De heer **Lugte**: Er waren in 2002 afspraken gemaakt en afspraken heb je na te komen, of je ze nou leuk vindt of niet, tenzij er gewichtige redenen zijn, maar die waren er niet. Er waren gewoon de afspraken die in 2002 waren gemaakt. Zou ik het nu anders doen? Absoluut. De wereld is ook anders.

De **voorzitter**: Want?

De heer **Lugte**: Je ziet de normering op inkomens. Er is een algemene tendens dat ... Nou ja, het hele pensioenstelsel is aan het wijzigen: gemiddeld loon, beschikbarepremiestelsels ... Dit soort systemen loopt af. Je ziet het bij andere bedrijven ook.

De **voorzitter**: Mijnheer Bashir, nog kort op dit punt?

De heer **Bashir**: Mede als gevolg van de brief die in 2010 door u ondertekend is, heeft de heer Staal bij zijn vertrek 3,5 miljoen euro meegekregen als pensioenvoorziening. U zei net: ik had die brief veel beter moeten lezen. Als u hem toen veel beter had gelezen, had u hem dus niet getekend. Moet ik dat zo concluderen?

De heer **Lugte**: Nee, dan had er een andere stijl in de brief gestaan. De afspraken zijn zoals ze in die brief staan, maar ik had een aantal zinnen absoluut anders geformuleerd.

De heer **Bashir**: Dus u wilt niet zeggen dat die brief als niet verzonden beschouwd moet worden?

De heer **Lugte**: Nee, want dat zijn de afspraken die in 2002 zijn gemaakt.

De heer **Bashir**: Zegt u hiermee dat u nog steeds achter die afspraken staat waardoor de heer Staal 3,5 miljoen heeft kunnen meekrijgen?

De heer **Lugte**: Wat ik heb aangegeven ... Ik ken die berekening van die 3,5 miljoen niet. Dat is één ding. Ik ben ook erg benieuwd hoe die berekening in elkaar zit, want daar kunnen een aantal componenten in zitten. Ik heb net al aangegeven dat wij tegenwoordig andersoortige afspraken zouden maken.

De heer **Bashir**: Als u op het moment dat u de brief ondertekende, wist dat uw ondertekening mede zou leiden tot een uitkering van 3,5 miljoen euro, dan zou u het dus nog een keer gedaan hebben?

De heer **Lugte**: Wij hebben afspraken gemaakt in 2002 over hoe wij daarmee om moesten gaan en die afspraken heb je na te komen.

De heer **Bashir**: Het antwoord is dus ja.

De heer **Lugte**: Je hebt je afspraken na te komen.

De heer **Bashir**: Dus daaruit moet ik concluderen dat het antwoord ja is? Dat kunt u gewoon met ja of nee beantwoorden.

De heer **Lugte**: Je hebt je afspraken na te komen.

De heer **Bashir**: Ik concludeer dat het antwoord ja is. Dank u wel.

De heer **Van der Velden**: Mag ik even inbreken?

De **voorzitter**: Via de heer Lugte, alstublieft. U kunt even overleggen, niet met de commissie.

(De heer Lugte overlegt met zijn adviseur.)

De **voorzitter**: Mijnheer Lugte, u wilt nog iets aanvullends zeggen naar aanleiding van ... ?

De heer **Lugte**: Nou, de heer Van der Velden wijst mij erop dat wat mijnheer Bashir doet, niet in de orde past. Mijnheer Bashir kan mij niet dwingen om ja of nee te antwoorden als ik onder ede sta.

De **voorzitter**: Ik kan de vraag van de heer Bashir nogmaals stellen maar dan iets anders geformuleerd. Stel dat u weer in de stoel zou zitten om de directeur van Vestia een pensioen toe te kennen en dat u zou weten dat het 3,5 miljoen euro zou zijn, zou u dat dan doen?

De heer **Lugte**: Nee.

De **voorzitter**: Mijnheer Lugte, de heer Staal ontplooid naast zijn directeursfunctie bij Vestia nog aanvullende zakelijke activiteiten. Hij had daar ook extra inkomsten uit boven op zijn beloning bij Vestia. De omzet uit die activiteiten bedroeg in sommige jaren meerdere tonnen in euro's. Kunt u de commissie vertellen wat de richtlijn was voor nevenactiviteiten of

neveninkomsten van bestuurder Staal zoals de raad van commissarissen van Vestia die zag?

De heer **Lugte**: ... Ik praat uit mijn hoofd. Hij moest zijn nevenactiviteiten melden ehm... en er moest toestemming voor worden gegeven, maar het was niet eh ... onmogelijk om nevenactiviteiten te hebben.

De **voorzitter**: Wie controleerde of die activiteiten van de heer Staal voldeden aan wat uzelf daarvoor had bepaald?

De heer **Lugte**: Ehm... Ik denk dat hij die meldde bij de kernraad, maar ik weet niet precies over welke casus u het hebt of over welke jaren u het hebt.

De **voorzitter**: Dat speelde ook al redelijk in zijn beginperiode, in de jaren negentig al, in de overgang naar de jaren nul van de eenentwintigste eeuw. Toen had hij onder andere al activiteiten bij andere corporaties. Was uzelf persoonlijk op de hoogte van die aanvullende zakelijke activiteiten van Erik Staal?

De heer **Lugte**: Ik weet dat wij -- een aantal keren wel -- samen met z'n drieën woningcorporatie De Samenwerking hebben geholpen in tweeduizend... nee, in de jaren negentig, denk ik, tweede helft jaren negentig. Verder heb ik niet paraat wanneer hij waarvoor toestemming heeft gevraagd.

De **voorzitter**: Wat vindt u er zelf van dat de heer Staal substantiële aanvullende zakelijke activiteiten ontplooiden en daar ook behoorlijke inkomsten uit had, ondanks die drukke belangrijke baan als enige bestuurder van het concern Vestia?

De heer **Lugte**: In mijn tweede periode als commissaris kwam het volgens mij niet meer voor maar was er ook geen ruimte voor. In het begin denk ik dat daar wel ruimte voor was, in de eerste periode.

De **voorzitter**: Volgens informatie van de Kamer van Koophandel bent uzelf, mijnheer Lugte, tussen 1997 en 2006 medebestuurder geweest van de Stichting Administratiekantoor mr. E. Staal Beheer. Deze stichting staat ingeschreven in het handelsregister op het woonadres van Erik Staal met als activiteiten: administratiekantoor voor aandelen en obligaties. Dus tussen 1997 en 2006 was u medebestuurder. Welke activiteiten ondernam die stichting?

De heer **Lugte**: Zijn pensioen is ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij, maar helemaal in het begin was het idee om het pensioen in eigen beheer op te bouwen. Daarbij waren een aantal voorschriften. Een van de voorschriften was dat er een stichting administratiekantoor moest zijn en dat één vertegenwoordiger van de werkgever in dat bestuur zou moeten zitten. De toenmalige voorzitter, Erik Staal, heeft gevraagd of ik dat wilde doen. Vrij snel daarna bleek dat dit in de praktijk veel te bewerkelijk was. Toen is overgegaan op polissen bij een verzekeringsmaatschappij. Dat is het. En ja, ik had op het moment dat die activiteiten eindigden, veel alerter moeten zijn op het uitschrijven bij de Kamer van Koophandel. Dat ben ik niet geweest. Vandaar dat dat tot 2006 erin heeft gestaan.

De **voorzitter**: Hebt u uw bestuursfunctie bij die stichting nog gemeld bij de andere leden van de raad van commissarissen van Vestia?

De heer **Lugte**: Dat is op verzoek gegaan van de voorzitter van de raad van commissarissen.

De **voorzitter**: Was dat dan niet in strijd met de statuten die afbakenen wat commissarissen bij Vestia wel en niet mogen, onder andere op het punt van belangenverstremgeling?

De heer **Lugte**: Er moest namens de werkgever iemand in zitten. Daar ben ik voor gevraagd. Of dat een belangenverstremgeling was, kan ik zo niet beoordelen.

De **voorzitter**: Goed, mijnheer Lugte, wij gaan nog even naar eind 2011. U bent dan inmiddels weg bij de commissarissen van Vestia. Toen nam u zes weken vakantie op bij uw werkgever en nam u de papierversnipperaar mee. Hoeveel is er nog over van uw langjarige Vestia-archief bij uzelf thuis?

De heer **Lugte**: Niks.

De **voorzitter**: Wij zaten in 2011, het hoogtepunt van de Vestiacrisis, zeker eind 2011. Waarom besloot u op dat moment dat archief te vernietigen?

De heer **Lugte**: Ik heb in oktober 2011 vakantie genomen. Toen wist ik niks van wat er bij Vestia aan de hand was. Dat wist ik gewoon niet. Mijn kinderen waren het huis uit. Ik heb alles opgeruimd. Ik heb het geschilderd. Ik heb nieuwe lampen opgehangen. Dat is het verhaal. Ik wist niet wat er bij Vestia speelde. Dat is pas eind ... Begin 2012 werd mij dat een beetje bekend, tot de volle omvang die het nu heeft. Dus u legt een verband tussen het opruimen van mijn huis, mijn archief thuis en Vestia. En dat verband is er niet, behalve dat ik de spullen van Vestia heb opgeruimd. Ik ben niet gauw spullen gaan opruimen omdat ... Dat verband is er gewoon niet.

De **voorzitter**: Die spullen van Vestia zijn door de papierversnipperaar gegaan?

De heer **Lugte**: Ja.

De **voorzitter**: Dat ... dat ...

De heer **Lugte**: Overigens niet alleen de spullen van Vestia, hè, ook andere archieven.

De **voorzitter**: Ik zie dat mijnheer Van der Velden even met u wil overleggen.

(De heer Lugte overlegt met zijn adviseur.)

De heer **Lugte**: De heer Van der Velden wijst mij erop dat ik niet spullen van Vestia heb vernietigd, maar dat ik allerlei dubbels van stukken die ook allemaal bij Vestia liggen, door de papierversnipperaar heb gehaald in het kader van de opruiming. Overigens ben ik de enige die daar last van heeft, want bij alle andere spelers liggen al die stukken maar niet bij mij. Daar heb ik heel veel last van gehad en daar heb ik nog steeds veel last van.

De **voorzitter**: In welke zin hebt u daar last van?

De heer **Lugte**: Ik word aangesproken door u, ik word aangesproken door anderen op stukken. Ik kan u verzekeren dat het, op het moment dat je geen stukken hebt waar je ankerpunten in hebt, bijna onmogelijk is om te bepalen of iets in 2002, 2004 of 2008 heeft plaatsgevonden. Mij lukt het in elk geval vaak niet. Op dit moment haal ik mijn informatie uit dit soort stukken, uit krantenartikelen om het allemaal weer goed op een rij te krijgen. Maar ik ben echt de enige die daar veel schade van heeft.

De **voorzitter**: Goed, uw Vestia-archieef is weg. Wat hebt u zelf gedaan, mijnheer Lugte, als studievriend van Erik Staal, die over hem moest oordelen in de raad van commissarissen gedurende lange jaren, om op zijn minst de schijn van belangenverstremgeling te voorkomen dan wel de schijn dat u hem niet meer zakelijk en kritisch kon benaderen?

De heer **Lugte**: U gaat ervan uit dat ik de zaak niet kritisch heb benaderd. Ik ben van mening dat ik dat wel heb gedaan, dat ik daar onafhankelijk in ben geweest en dat ik dat naar eer en geweten heb gedaan. Dat betekent ook dat er stevige gesprekken hebben plaatsgevonden en dat er ook een aantal keren nee is gezegd. Of dat tegen zijn plannen was of tegen een salarisverhoging of wat dan ook; het antwoord was nee. En ik stond als commissaris primair voor de belangen van Vestia, die overigens niet altijd strijdig hoefden te zijn met de belangen van Staal, hè. Er wordt nu gedaan alsof dat een tegengesteld belang was, maar jarenlang is dat gelijk opgegaan. Laat dat ook helder zijn.

De **voorzitter**: Dat is helder. Uiteindelijk is het heel slecht gegaan met Vestia. Net na uw tijd ontplofte daar de vulkaan en ging Vestia langs de rand van de financiële afgrond met 2 miljard euro die moest worden afgekocht bij banken, 2 miljard. Hebt u zelf ergens spijt van met betrekking tot uw langjarige periode als interne toezichthouder?

De heer **Lugte**: Een hele hoop dingen kunnen beter. Achteraf gezien weet je hoe alles in elkaar zit en kun je het precies allemaal aanwijzen. Wat ik mij wel de hele tijd zit af te vragen ... Emotioneel heb ik hier heel veel last van. Ik heb daar emotioneel ook heel veel last van gehad, want Vestia was gewoon een geweldig bedrijf met een geweldige filosofie en geweldige mensen die geweldige woningen neerzetten, en niet alleen woningen neerzetten maar ook een hele hoop andere dingen deden. Ehm ... Ik ga u nu niet vertellen welke dingen ik anders gedaan zou hebben. Dan zou ik u een antwoord geven omdat u een antwoord wilt hebben, maar niet omdat ik het zelf heb.

De **voorzitter**: Nee, maar ik vroeg u wel of u nog ergens spijt van hebt zelf, gezien de afloop bij Vestia.

De heer **Lugte**: Het is voor mij moeilijk om dat op dit moment te zeggen. Dat heeft ermee te maken dat ik erg geschokt ben over wat er is gebeurd en dat ik daar ook heel veel last van heb, gewoon voor mijzelf.

De **voorzitter**: En de huurders van Vestia?

De heer **Lugte**: Sorry?

De **voorzitter**: De huurders van Vestia. Die hebben er misschien nog veel meer last van.

De heer **Lugte**: Ach, weet u, mijn schoonmoeder is zelf huurder. Dus ik weet het als geen ander. En ik weet ook welke geweldige gebouwen ze neerzetten voor mijn schoonmoeder van 92. Laat daar geen misverstand over bestaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Bashir, nog? Nee?

De heer **Lugte**: O nee, ze is 93.

De **voorzitter**: Ik hoop dat ze nog lang leeft in diepe gezondheid.

De heer **Lugte**: Dat hoop ik ook, ja.

De **voorzitter**: Wij zijn aan het einde van dit openbaar verhoor. Dank. Dank aan mijnheer Van der Velden. Ik sluit deze vergadering.

De heer **Lugte**: Oké. Dank u wel.

Sluiting: 16.57 uur